

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Naprejš, Krško.

Čekovni račun. št. 12 007

1-26. Vredstvo d. o. o.
1100,ške knjigalnice
Jugoslavija

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din,
za inozemstvo 35 Din.

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din
Malloglas: beseda 50 p, najmanj 5 Din
Dopise frankirajte in podpisajte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Ročni in duševni delavci.

Star spor, pa zelo neumen sopr.
Ročnih delavcev ni, ker se z roko, s samo
roko, ne da opravljati prav nobeno delo. Ti delavci
bi se morali imenovati telesni delavci.

Pa tudi to bi bila neumnost. Kajti posebno
ime telesnih delavcev bi mogli dobiti kakšni delavci
le takrat, če bi bili na svetu še tudi kakšni ne-
telesni delavci. Po razdelitvi človeka na dva dela,
na telo in dušo, se je sicer ukoreninila navada go-
voriti o duševnih delavcih. Toda to je neumnost,
nič manjša neumnost, kakor če govori kdo o roč-
nih delavcih.

Duševnih delavcev namreč tudi ni. Z dušo se
ne da nič delati, pa prav nič! Nebeski angelci niso
delavci in če bi bili, bi jih morali iti iskati v nebo,
to je tja, česar nikdar ne bo!

Za spoznanje boljši je tuji izraz: intelektualni
delavci. To pomeni po naše razumne delavce, de-
lavce, ki delajo z razumom. Toda tudi to ni dober
izraz, le za spoznanje je boljši od prvega, ki je po-
polnoma neumen.

Kajti vsak delavec mora delati z razumom, če
hoče zaslužiti ime delavec. Brez razuma se ne da
opravljati prav nobeno delo. Niti gnoj kidati, niti
kamenje tolči. Brez razuma se samo maša čita in
rožni venec moli. To pa ni delo.

Intelektualne delavce bi lahko imenovali tiste
delavce, ki delajo z večjim intelektom, z večjim ra-
zumom. Takih delavcev pa ne najdemo samo po
uradih in šolah, to zlasti niso tisti delavci, ki imajo
razna izpričevala in diplome, ampak najdemo ra-
zumne delavce tudi pri najnavadnejšem delu, n. pr.
pri sekanju drv, pri pranju perila, pri pomeljanju
dvorišča itd., nasprotno pa najdemo delavce brez
razuma na profesorskih katedrih, na glavarstvih se-
dežih, na škofovskih stolcih itd. Pametni ljudje ne
bodo ugovarjali, da govorimo o pomanjkanju ra-
zuma, pač pa da štejemo take ljudi med delavce,
to nam bodo zamerili! Kajti brez razuma se ne da
delati!

V šolah se človek ne nauči delati. Tudi čev-
ljar se ne nauči delati v svoji vajeniški dobi in pa-
metni čevljarski mojster ne da nič na učno izpriče-
valo, ampak si ogleda delo in sodi delavca le po
delu. Tudi papeži in cesarji so svoje uradnike, vo-
jake, svetovalce itd. sodili le po delu, ne pa po
izpričevalih. Ljudstvo pa žal ne more soditi po delu,
ker tega dela ne vidi. Človek vidi le posamezen
slučaj — in mnogokrat tudi sodi po takem slučaju
— pa to ni prava sodba. Uradniku, ki tebi ni ugo-
dil, kakor si hotel, zato še ne smeš očitati nezmož-

nosti. Demokratizem, ki je vzel vladarju odločilno
moč in jo dal ljudstvu, je moral za izvrševanje te
ljudske moči urediti disciplinarne rede in predpise,
statute, zakone.

Gorje, če bi moral profesor tako plesati, ka-
kor hoče učenec očel Očetov je namreč veliko in
toliko gospodarjev bi imel tak profesor. kolikor
učencev poučuje. Kako neumno demagoška je to-
rj klerikalna zahteva, da morajo učitelji tako po-
učevati, kakor hočejo starši! Take fraze so samo
neumnim staršem všeč, koristijo pa tistim duševnim
delavcem, ki nosijo tudi med ljudstvom to ime —
duhovnikom. Kajti volja neumnih staršev je duhov-
nikova volja.

Volja ljudstva se izraža v zakonih. Seveda je
predpogoj, da so zakoni res izraz ljudstva. Dozdaj
so še vse zakone delali »duševni delavci«, bodisi
kot božji namestniki, bodisi kot ljudski demagogi,
»ki so se česa naučili«, dočim drugi ljudje »nič ne
znajo«.

Taka demokracija ni nič vredna in socializem
je izrecno in odločno nastopil proti njej. Demokra-
cija, pri kateri ljudstvo ne soodločuje, ampak se da
le za nos voditi, se imenuje demagogija.

Proti demagogiji je edino sredstvo izobrazba
ljudstva. Izobrazba pa ne sme obsegati samo temelj-
nih naukov čitanja in pisanja, praznega katekizma
in zgodovinskih letnic, ampak mora dati vsakemu
človeku stvaren vpogled v življenje in njegove raz-
mere. zlasti pa mu mora dati tudi možnost razume-
vanja zakonov in ravnanja po njih.

Tega ne da človeku ne šola, ne cerkev, ne
»duševni delavci«, ne »intelektualci«, pa tudi poli-
tične stranke ne. Saj obstojijo vse politične stranke
samo iz par demagogov, ki si podajajo ljudstvo
drug drugemu v izmuzgavanje.

Delavci, ki so spoznali socialistični nauk, so
si morali torej ustvariti najprej predpogoje za svoj
duševni napredek. Potom šole in cerkve, potom
meščanskih intelektualcev in strank in potom drugih
institucij meščanskega »napredka« ne bi bili nikdar
napredovali. Postavili so si svoje lastne organiza-
cije in v teh so se pripravljali na uvedbo resnične
demokracije. Predvsem so si postavili lastne zaka-
ne za skupno delovanje (program in pravilnik) in
sicer brez velike navlake, v preprosti obliki, ki jo
vsak razume.

»Duševni delavci« so se večinoma branili vstopi-
ti v te organizacije. Pa ne le puhloglavci, ampak
tudi resnični inteligenti. Kajti vstopiti v organizacijo
jim je pomenilo toliko, kakor da se bodo odslej
morali vklanjanje volji večine, da bo njih individual-
nost zginila v masi in da bo zlasti njih razumna

individualnost utonila v nezavednih instinktih mase,
tiste mase, ki se zaradi dolgega ročnega dela nima
časa izobraževati, ki zato sploh nima nič duševne-
ga življenja, ampak živi živalsko življenje loveč se
zgolj za materialnim užitkom.

Ivan Cankar je bil socialist skozi in skozi,
njegovi spisi to dokazujejo. Vendar se ni hotel pod-
vreči večini, ni se hotel ukloniti številčni premoči
delavstva. Pa je resnično ljubil delavstvo, njegovi
spisi tudi to dokazujejo.

Šele po prevratu se je na Slovenskem po za-
slugi komunističnega razdora začelo tisto gibanje v
organizacijah, ki je dalo inteligentu pravico in dolž-
nost kritike. Organizacije so se na tem razdoru raz-
bile, kar je neprecenljiva škoda, toda delavstvo se
je naučilo pri tem bolj globoko gledati in misliti,
kar je neprecenljiva korist.

Kdor to škodo in korist pretehta, ne bo več
jokal nad razbitimi organizacijami, ampak se bo ve-
selil dejstva, da se je tudi na Slovenskem začelo
delavstvo boriti s pomočjo razuma, da smo dobili
inteligente iz delavskih vrst in da smo zgubili tiste
inteligente, ki so bili v naših vrstah samo zato, ker
so vladali. Razdor ni imel le slabih, imel je tudi
dobre posledice.

Misleči delavec se ne boji več inteligenta, ka-
kor se ga je nekdaj bal, češ, ta me bo kmalu v
žep vtaknil. Intelligent se ne boji več, da ga bodo
instinkti mase pohodili, zlasti ker ima v časopisju
možnost braniti se tudi takrat, kadar ga je masa
preglasovala, tudi če je ostal s svojim mnenjem po-
polnoma sam.

Ta pravica je bila že od vsega početka, že v
prvih socialističnih programih je zahtevala: »Popolna
svoboda izražanja misli.« Toda kaj ti je pomagala
ta papirnata svoboda, če na zborovanju nisi smel
govoriti zaradi nemira, v socialističnem tisku pa
zato ne, ker so ga imeli v rokah demagogi.

Šele odkar ima delavstvo svoj dnevnik v la-
stnih rokah, šele zdaj ima socialist res popolno svo-
bodo izražanja misli. Ker jo pa ima, ne velja več
nekdanji izgovor, češ, bojim se, da bo moja boljša
individualnost zginila v morju slabih individualnosti.
Nasprotno, zdaj imaš možnost pokazati, da je tvoja
individualnost res boljša! Če se tega ne upaš, je to
dokaz, da je tvoja individualnost samo hvalisana
pena brez vsebine!

Rezumniki iz vrst »ročnega« in »duševnega«
delavstva so dobili s svobodo izražanja misli ne
le možnost, ampak tudi dolžnost, da pri spornih slu-
čajih svoje mnenje povedo. Zdaj se ne more in ne
sme nihče več skrivati za kakšno »disgustiranje«. Pri
svobodnem izražanju misli ni več mogoče, da

UPTON SINCLAIR:

135. nadalj.

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Major Gaddis je pogledal sarženta Perkinsa,
ki je stal zraven Francetovega stola in ki se je z
največjim naporom premagoval, da ni udaril jetnika.

»Kaj pravite na to, saržent?«

»Podla laž, šir!«

»Laž?« je zopet zavpil France. »Poglejte mo-
ja palca! Na palcih sem moral viseti!«

»Jetnik je bil ves divji,« je dejal Perkins.
»skoro bi bil ubil prostaka Connorja in drugega
stražnika, zato smo morali postopati z njim zelo
strogo.«

»To je laž, laž, laž!« je rjovel France.

Moral je molčati — in ponosen militaristični
stroj je mlal dalje. Perkinsovo pojasnilo je zadosto-
valo. Disciplina bi šla v kosce, ako bi sodišče bolj
verjelo jetniku kakor pa ječarju. Beseda lojalnega in
izkušenega vojaka mora več veljati kakor pa be-
seda izdajalca, zarotnika in očitnega prijatelja so-
vražnikov!

Predsedujoči častnik je vprašal jetnika, če se
zaveda, da si je s svojim zločinom nakopal smrtno
kazen. Ker predsednik ni dobil odgovora, je nade-
ljeval, da bo sodišče prisiljeno izreči smrtno kazen,
kateri jetnik lahko še ubeži, če pove imena svojih
sokrivcev med boljše, tako da se armada lahko
zaščiti pred propagando morilcev.

Tedaj je France zopet zrasel, toda ne tako ko
prvič, pač pa s sledečo ironijo.

»Morilci, pravite? Ali se ne pripravljate, da
umorite mene?«

»Ravnamo po zakonu,« odgovori predsednik
sodišča.

Ravnate se po svojem zakonu, oni pa po svo-
jem. Ubijate ljudi, ki vam nočejo biti pokorni, in ta-
ko delajo boljše. Kaj je razlike?«

»Boljševiki ubijajo vse izobražene in zakono-
ljubne ljudi v Rusiji,« izjavi major Gaddis resno.

»Vse bogate ljudi — morate reči. Prisiliti mo-
rajo bogatine, izkoriščevalce, da se pokore njho-
vim zakonom. Najprvo jim dajo priložnost, in če
vidijo, da se nasprotniki nočejo zmeniti za postave,
jih pobijejo toliko, kolikor je treba, da si jih pod-
vržejo. Ali ne delate vi ravno tako z revnimi ljud-
mi? Videl sem vas, kaj ste počeli vsakokrat, kadar
je bila stavka. Vprašajte polkovnika Nyeja, ki tu
sedi! Mar ni rekel: K vragu s habeas corpusom —
mi jim damo post mortem! [osebne pravice jim
damo po smrti]!

Polkovnik Nye je zardel; ni mislil, da mu bo
njegova slava sledila iz Colorada v Arhangel'sk.
Predsednik sodišča pa ni pustil, da bi se obdolže-
nec znašel nad sodniki.

»Tukaj ni socialistična debata. Očitno je, da je
obtoženec zakrknjen in aroganten zločinec, ki ne
prikriva svoje krivde.«

Sodišče je hitro spoznalo Franceta krivim
vseh prestopkov v obtožnici in ga obsodilo na
dvajset let ječe s pripombo — da je kazen izredno
mila, če se vpoštevajo vse okoliščine.

Istočasno je stalo pred sodiščem v New Yor-
ku pet ruskih židov, ki so bili brez malega še o-

troci, med temi tudi ena deklica. Vsi so bili obto-
ženi enakega zločina kako France Kremen: delili
so letake z apelom, da naj ameriške čete nehajo
pobijati ruske socialiste. Otroci so bili obsojeni na
dvajset let ječe vsak in eden izmed njih je kmalu
potem umrl. Njegovi tovariši so prisegli, da je bila
smrt posledica mučenja, ki so ga izvrševali nad
njimi tajni zvezni detektivi.

* * *

France je moral nazaj v ječo. Major Gaddis,
ki je veljal za pravičnega in kateremu je bil zakon
vera, je strogo ukazal, da se jetnik ne sme več
obešati za palca. Poveljstvo sicer želi, da se na
kak način izve, kdo je tiskal boljše, letake,
toda jetnika ne smejo siliti na izpoved s takimi
kaznimi, ki niso predpisane po vojaških oblasteh.

France se je vrnil v podzemeljsko celico,
kjer ni več visel, privezan na palca — ampak vi-
sel je na verigi, ki je bila zadržana okrog nje-
govih zapestij in potegnjena skozi obroček v stro-
pu, tako da so se njegove noge komaj dotikale
tal. Tako je visel vsak dan osem ur in preizku-
šal svojo vest. To je bila postavna kazen, katero
so trpeli mnogi jetniki v barakah v Fort Leaven-
worthu. Francetova vest pa ni bila tako trdna ka-
kor bi morala biti. Dostikrat je omagal in se jokel
sam nad seboj; tega ni delal vpričo drugih, ampak
kadar je bil sam. France pa ni bil nikoli sam. V
vratih celice je bila majhna luknjica, ki je bila na-
rejena v carjevih časih z namenom, da so inkviz-
torji lahko prisluškovali, kaj govori jetnik v agoniji
in polzavesti, ne da bi bili opaženi iz celice.

[Dalje prib.]

bi bila misel enotna. Pa tudi treba ni tega. Enotna misel je smrt, enotna organizacija pa je življenje.

Kdor skuša še zdaj delati mejo med izobraženim in neizobraženim delavstvom, kdor išče še zdaj med sodrugi „ročnih“ in „duševnih“ delavcev, namesto da bi priznaval vsako delo za potrebno, ta hoče najbrž vreči nas nazaj v tiste čase, ko je bila svoboda izražanja misli odvisna od Teneta Kristana tako, da Cankar ni mogel sodelovati, da Etbin ni mogel živeti, in da je bil ves delavski napredek odvisen od prodajanja moke, namesto od kresanja idej.

Kdor ima tak namen, ta bo v reki načela javnosti brezpogojno utonil. Kdor tega namena nima, pa vendar ne čuti dolžnosti pri spornih vprašanjih povedati svoje mnenje, la naj revidira svojo notranjost. Pomanjkanje čuta dolžnosti je defekt. Tem večji defekt v časih zedinjevanja in orjunaško fašistovskega nasilja. Zunanje zedinjevanje in fašizem sta si sorodna ne le po besedi (fašizem pomeni zvezo!) ampak tudi po volji: vsiliti individualno slabejšemu neutemeljeno mnenje navidezno močnejšega. Eni skušajo svoje mnenje vsiliti s premišljeno demagogijo, drugi z revolverjem in ricinoyim oljem. Gorenjski fantje pa s preobračanjem miz. Vsi so nasprotniki načela javnosti, vsi so nasprotniki socialističnega programa, ki zahteva popolno svobodo izražanja misli.

Spor med ročnim in duševnim delavstvom je pri nas končan. Tudi tisti delavci že delajo z razumom in opravljajo veliko duševno delo, ki so do slej delali pretežno z rokami. Imenujemo jih zavedne in za geslo smo si izbrali rek: „Naša moč je v zavednosti!“ Tisti pa, ki so delali po večini z glavo, so se kakor nepismeni blapci prodajali raznim gospodarjem, kdor jim je pač obljubil več koruze. Imenujemo jih nezavedne, za geslo so si izbrali korito.

Ne vprašuj več, kdo bo zmagal, ampak poglej, kdo je zmagal! Brez jedi ni ideje, ampak ideja je več ko jed!

Razno.

Inteligenca? Intelligent [profesor] nam piše: „V štev. 111 „Napreja“ je uvodnik „Inteligenca“ tako imeniten, da zasluži vse priznanje. Od samega priznanja pa seveda nobeden nič nima. Prilagam Din 50 kot nagrado piscu ali pa za tiskovni sklad, po njegovi odločbi.“ Pisec dotičnega članka je dobil torej 50 Din nagrade in obenem seveda tudi to pismo. Odgovoril je pa takole: „Veseli me, da da se je našel vsaj eden med našo inteligenco, ki ne mara biti v skupnem košu odpadkov. Ker vem, kako težko vzdržujejo naši delavci svoj list, ki je najmanjši in najdražji dnevnik na Slovenskem, in ker tudi ne maram postranskih zaslužkov, ki pomenijo kršitev 8 urnika, izročam nagrado tiskovnemu skladu „Napreja“ s željo, da bi bilo čim več posameznicev, in sicer da bi posamezni mene, ki pišem in dajem nagrade za tisk. sklad, ter profesorja, ki zna pazno čitati in za dobre članke nagrade plačevati. Če bi bilo obeh vrst razumnikov več, bi se morali prodajalci prepričanja pri buržujskih listih kmalu za ušesi praskati.“

Uredništvo k temu dvema dopisoma nima nič pripomniti, samo to, da pojdi in tudi ti tako stori! To bi bilo važno tudi za tiste sitneže, ki vidijo samo „napade“ „osebnosti“ in podobne grde stvari v „Napreju“ in ki se nad temi „grdimi“ tako zgražajo, da nimajo časa opaziti dobre članke. Predvsem mora kritika pokazati napake, res je! Toda dobrih stvari tudi ne sme prezreti!

„Slovenec“ poroča, da je bil ljubljanski občinski svet baje zato razpuščen, ker je neka banka [katera?] najnu potrebovala okoli 8 milijonov dinarjev gotovine. Te pa ni bilo nikjer — v Mestni hranilnici ljubljanski, ki je imela to gotovino na razpolago pa demokraci niso imeli dovolj moči, da bi si to posojilo izposlovali — par ker „znajo“ se z razpustom obč. sveta spremenili tudi kuratorji ljubljanske mestne hranilnice in res je tista banka že dobila potreben denar — mali obrtniki pa ne bodo dobili posojila v Ljubljanski mestni hranilnici, ker so tam preizkušili obresti! Oduške banke imajo to prednost. — Obrtniki naj gredo pa h bankam po posojila na 20—25 % obresti, zato da si čim prej „opomorejo“. — Župana in sedanjega vladnega komisarja dr. Periča pozivlja „Slovenec“, naj čim prej pojasni to zadevo, ker ljubljansko občinstvo ne trpi, da bi bila mestna hranilnica molzna krava za financiranje Trboveljske družbe in „Jutra“. Na ta odgovor smo radovedni tudi mi.

Esperantski kongres v Splitu je pretresal med drugim tudi vprašanje o ustanovitvi esperantskega inštituta v Jugoslaviji.

Radičeve banke so pričele baje prav dobro delovati, seliaki jemljejo denar iz drugih bank in ga vlagajo. Štipica je tič!

Frazniške takse za telefone so odpravljene, ker ljudje niso mogli plačevati trikratne pristojbine. Iz istih razlogov se nam obljublja v kratkem znižanje cen.

Italijanski ministrski svet je pod Mussolinijevim predstvom sklenil predložiti parlamentu zakonski načrt, po katerem se proglasi Garibaldijev grob za narodni spomenik. Med drugim je pa tudi sklenil ukiniti nemško učiteljsko v Bolzanu, češ, da se bodo počasi itak vse šole poitalijančile. Namesto nemškega učiteljskega se ustanovi v Bolzanu italijan-

ska licejska gimnazija. — Na Kvarnersko provinco se razširijo vsi v ostali državi veljavni zakoni.

Proti fašistovskemu nasilju v Neapolju so poslali oster protest na notranje ministrstvo tudi Udruga kombatentov [bivših bojevalnikov] in Sindikat italijanskih tramvajskih uslužbencev.

Novo fašistovsko strankino vodstvo je sklenilo, da mere v hodoče postati član le tisti, ki ni član nobene tajne organizacije. Dosedanji fašisti, ki so člani kakšne prostozidarske lože in ne marajo izstopiti, se morajo brezpogojno izključiti.

Francoska zbornica je izrekla min. predsedniku Herriotu zagnico s 336 glasovi proti 264 glasovom.

V Ženevi se meseca septembra osebno udeležita sestanka Društva narodov današnja glavna boritelja ideje splošne razorožitve, Macdonald in Herriot.

Nada na dobro žetev pšenice v Avstraliji Vesti o rezultatih žetve, slabicirane iz spekulativnih vzrokov, češ da bo letošnja žetev slaba te vesti še druga za drugo in povsod popravljajo. Sedaj prihajajo vesti iz Avstralije, da, če ostane vreme primerno, doseže avstralska žetev pšenice 150 milijonov bušlov napram 120 milijonom lanskega leta. Tako sporoča „Pravolidu“. Tudi mi smo že pri sebi občutili posledice tendencioznih vesti o splošno slabi žetvi, ki nam je pognela cene pšenice in seveda tudi moke in kruha navzgor. Vse to so le zgolj spekulativne manjše posebno požrešnih požeruhov. Posledice naj nesi kakor vedno v najhujši meri le delavstvo. Vsi ostali sloji se bodo tako ali drugače odškodovali, konsument delavec pa naj služi, gara in glavno kar je, naj vsem takim kapitalističnim mahinacijam molči, sicer postane lahko „nevaren element.“

Kolera v Indiji se vedno bolj razširja. Dozdaj je javljenih 3300 slučajev.

Kupujte čevlje samo z znamko „Peko“.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

„Konsumentu“ v album.

Zadnja številka „Konsumenta“, ki hoče pompozno otvoriti IV. letnik, vsebuje večinoma toliko nesramne farbarije naslovljene na naše delavstvo, da je res čudno, da se nihče ne zgane in z njim kot z listom izhajajočim v „mnogo in mnogo tisoč izvodih“, ne polemizira. To bo pač zato, ker ga absolutno nihče resno ne vzame. Pa tako tudi ni treba podcenjevati Kristana in njegovih plačencev, zato bom vsaj jez malo posvetil na ta na videz nedolžna zavijanja. Delavstvo že precej razlikuje vrednost posameznih listov in polomljenih bogov, ki se skrivajo za najrazličnejšo ropotijo, s katero bi „Konsument“ rad pred naše delavstvo predstopil. Češ da je to „resno, gospodarsko-poučno in vzgojevalno čtivo“. Delavci pustijo tako čtivo rajši v miru, kakor se pušča obrablen in polomljen voz v obcestnem jarku. Nihče se ne zmeni za voden, oportunistično in s sentimentalnostmi zabeljeno govoričenje „srečnih“ odžaganih generalov, ki še vedno upajo, da imajo pravico pričakovati od proletariata „razumevanje“ in se mu skušajo prilizovati na način, kakor znajo velemestne prostitutke. Pa proletariat se danes za vas ne zmeni, če se mu še tako prilizovalno hlinite; jutri pa vas bo že pravično razumeval in obričunal z vami na način, kakor sv. pismo pravi: „izruvati in na ogenj vreči“. Niti nakopičeni milijoni ne bodo nič pomagali, nasprotno bodo obtožba in „corpus delikti“. Vi poznate zgodovino, gospodje okrog „Konsumenta“, pa dobro veste, da najstrašnejši obračun je vedno obračun zatiranih, prevaranih in farbanih in veste, da za vas ne bo izjeme v zgodovini. Zato se trudite, čvekarite in zavito skušate slovenskemu delavstvu slikati škodljivce nekje na drevesih, kjer jih ni. Vsak zavedni delavec v Sloveniji že dobro ve, kje so pravi škodljivci in kje so njegove pijavke. Le še stari prejšnji njih vpliv in staro suženjstvo pri nas Slovincih je temu krivo, da še ni obračunano s kapitalističnim sorodstvom, ki se skriva pod pleščem socializma, in ki stremi za tem, da s najraznovrstnejšimi zakritimi mahinacijami v naših lastnih vrstah ovira pravi napredek socializma in tako služi kapitalizmu...

Čisto po farizejsko se prilizuje „Konsument“ takoj v prvem stavku, kjer govori, da je do slej čitateljem prinesel „prav mnogo poučnega in lepega in da je za združno stvar storil, kar je bilo le mogoče.“ Ali nam ne bi „Konsument“ hotel kar konkretno naštet, kaj je to bilo, ker mi nismo več backi, ki bi se zadovoljili s pavšalnostmi in po stari navadi kar obe oči zatisnili pred frazami. Kajti mi hodimo po realnih tleh, pa ne v zraku. Proti tej samohvali trdimo mi, da je „Konsument“ največ grešil! Veliko je čenčal in na široko razlagal o razmerah združništva po čeli Evrope in Ameriki, ni se pa zmenil za naše domače združne razmere. Prinesel nam je vesti, da se bo na pr. v Brnu imenovala ena ulica Združna, ni nam pa prinesel natančnega poročila o poteku občnega zbora našega Konsumnega društva za Slovenijo, dasi nam je ta združna bližja kakor kakšna ulica v Brnu. To kar je „Konsument“ prinesel o občnem zboru, je bila le sentimentalno vodena frazarija, ne pa „resno, gospodarsko-poučno in vzgojevalno čtivo.“ Siti smo

fraz o velikopoteznosti in lepem poteku itd., danes zahtevamo že celega konkretnega poročila o občnem zboru, ker tam se ne da nič zavijati. Mi člani hočemo videti resno življenje in delo v naši zadrugi, ki naj bo hiša iz stekla, in ne maramo več fraz, s katerimi nas hočete za naš denar še vedno pitati, kakor je to bilo mogoče pred leti, ko še nismo mislili mi, ampak par bogov namesto nas, ki se pa danes bahajo ponosno in z zaničevanjem napram nam, da so se oni že nekaj naučili in da imajo kaj pokazati, mi pa nič.

„Konsument“ baje izhaja v mnogo in mnogo tisoč izvodih, ne pove pa pisec ničesar natančnejšega, koliko je res tistih mnogo in mnogo tisoč. Tak način pisave je le še za stare tercijske dober, ki s svojimi defektnimi možgani ne žive več v realnem življenju, ampak le še egoistično sanjajo o posmrtnih dobrinah sami zase. Če hoče biti kak list „resno gospodarsko-poučen in vzgojevalen“ v smislu bojavnega in revolucionarnega duha, kakšen pač naj bi vladal v vseh panogah organizacij razredno zavednega delavstva, bi se moral že navaditi biti bolj konkreten. Vodene sentimentalnosti niso več za nas sploh in posebno ne v današnjih resnih časih. Sicer pa se mi zdi in lahko to opazi vsak količkaj zaveden socialist, da takih besed kakor so: socializem, razredna zavednost, revolucionarnost itd. se „Konsument“ dosledno izogiblje. Najbrže ljudem, ki v „Konsumenta“ pišejo in sicer za denar, take stvari niso zelo po volji, ali pa menijo, da „nekaj takega ni za vsakega“ kakor na pr. tudi v katoliški cerkvi ovčicam vi dovoljeno čitati sveto pismo nepotvorjeno.

Največ infamije je pa nagromadil „Konsument“ v členu „Škodljivci“. Toliko zavijanj in pavšalnosti skupaj spraviti zna le kak na pol idiot, ki se v svojem plagiatu trudi na vse načine svojim „mnogo in mnogo tisoč“ čitateljem naslikati „Naprej“ in nes v najhujših barvah. Pisec članka zna otročje jecljati, da „Naprej“ napada na „zlobne in grde, hudobno premišljene načine.“ Mi pa res ne vemo, ali iz neumnosti ali iz hudobije ne zna pisec navesti niti enega slučaja, v katerem bi bil „Naprej“ brez konkretnih navedb kaj pisal recimo o Konsumnem društvu za Slovenijo. „Naprej“ ni kriv, da se je pod krinko socializma zgodilo toliko lumparij, v vrstah, ki bi vendar morale — vsaj po našem — ustvarjati boljši družabni red. Ali je zapisana resnica že napad ali blatenje? Načelstvu baje podtikamo vse mogoče in nemogoče. Kot podlaga za to mogoče in nemogoče pa je služilo na pr. revizijsko poročilo, ki ga ni izdelalo uredništvo. Ali če so na pr. naše trditve o gospodični Urbančevi nemogoče, potem prosimo, naj to „Konsument“ kar javno ovrže. Menimo, da konkretna ugotovitev naših laži v listu, ki se tiska v mnogo in mnogo tisoč izvodih, bi že kaj pomagala.

Pred občnim zborom je „Naprej“ baje Kons. društvo za Slov. napadel s smrdečimi bombami. Tudi v tem slučaju farizejski pisec ne pove, ali smatra za smrdečo bombo morda resnično vest o tajni pogodbi. Koliko se je „Naprej“ v tem oziru „zlobno, grdo in hudobno-premišljeno“ zlagal?

Na triumfalni vzdih, češ da so bili napadeni znova potrjeni, moramo zopet mi odgovoriti, da je ta vzdih „zloben, grd in hudobno premišljen“, ker ne pove, da so napadeni tudi glasovali za se. Ni to bila torej izražena volja članstva, ker 39 delegatov je bilo za spremembo, in po naši logiki predstavlja voljo članstva le delegat, ne pa načelstvo in nadzorstvo, ki niti na nezaupnico ni reagiralo.

Po našem mnenju bi vsak, ki želi svoji zadrugi res odkritosrčno uspeha in napredka, bolje storil, da se potrdi energično odstraniti vse lumparije in nerednosti, ki dajejo povod „Bernotu, Böhmu in podobnim nesrečnim tipom iti roko v roki s trgovci in kramarji“. Dosti žalostno, da institucija, ki bi morala stremeti vendar za boljšim redom, daje s svojimi dejanji povod, da se kapitalistični trgovci in kramarji takemu podjetju smejejo. Pri resničnih „hišah iz stekla“ bi lahko notri gledali tudi trgovci in kramarji, pa ne bi smeli videti ničesar napačnega. Zakaj pa ni tako? Strašna je res njih slepota [pri backih] ali pa njih hudobija, [pri tistih namreč, ki nerednosti povzročajo].

[Nadaljevanje v petek.]

Čitajte naš tisk!

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je, kakšno

inseratno politiko

delajo trgovci. Trgovci so bolj navezani na vas nego vi nanje!

Lastnik: „Sloga“, r. z. z. o. p.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

26. VIII. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem, 1100